

Inkoopbeleid zorgverzekeraars 2024

Analyse van de belangrijkste wijzigingen

Juni 2023

Woord vooraf

Op 1 april hebben de zorgverzekeraars hun inkoopbeleid voor 2024 gepubliceerd. De KNMP heeft de zorginkoopbeleidsstukken extramurale farmacie van de verschillende verzekeraars geanalyseerd en heeft de belangrijkste bevindingen en wijzigingen in dit overzicht opgenomen.

Dit overzicht biedt enkel achtergrondinformatie voor leden van de KNMP. De KNMP is immers geen deelnemer in het onderhandelingsproces tussen apotheken en zorgverzekeraars. Dat laat de Mededingingswet niet toe. Apotheken onderhandelen en sluiten zelf hun contracten, vaak via contracteerpartijen, met zorgverzekeraars.

Bij contractering heeft de branche- en beroepsorganisatie een signalerende en informerende functie. Zo stelt de apothekersorganisatie richtlijnen en kwaliteitsindicatoren op voor de beroepsgroep, en geeft informatie over het contracteerproces. Daarnaast gaat de KNMP het gesprek aan met bijvoorbeeld zorgverzekeraars om de kwaliteit en professionaliteit van de extramurale farmaceutische patiëntenzorg te bevorderen.

Algemene thema's

In de zorginkoopbeleidsstukken voor 2024 komt een aantal thema's terug bij alle verzekeraars. Veel verzekeraars kiezen hierbij voor vergelijkbare of soms zelfs gelijke bewoordingen.

- **IZA**
Het Integraal Zorgakkoord (IZA) is in alle inkoopbeleidsstukken opgenomen. De belangrijkste onderwerpen uit het IZA (duurzaamheid, digitalisering, leefstijl, transformatiemiddelen, apotheker als zorgverlener) worden bijna overal wel genoemd. Dat is ook logisch, aangezien met het IZA de beleidsagenda grotendeels landelijk is bepaald. In de inkoopbeleidsstukken worden aan de genoemde onderwerpen echter geen concrete acties verbonden.
- **Digitalisering**
Alle verzekeraars geven aan verdere digitalisering belangrijk te vinden onder het motto: zelf als het kan, thuis als het kan en digitaal als het kan. Bij de meeste verzekeraars is digitale zorg nog niet concreet ingevuld.
- **Afbouwen en stoppen medicatie**
Veel verzekeraars geven aan het afbouwen van medicatie en het stoppen van medicatie indien mogelijk, belangrijk te vinden.
- **Selectieve inkoop**
Bijna alle verzekeraars hebben 'Stoppen met roken' en hulpmiddelen uitbesteed aan één of twee landelijke leveranciers (VGZ: ook dieetpreparaten).
- **Duurzaamheid**
De komende jaren richten zorgverzekeraars zich op acties uit de door de zorgbranches ondertekende Green Deal Duurzame Zorg 3.0, de ZN-visie verduurzaming zorgsector en de sectorale uitvoeringsplannen/het Green Deal Uitvoeringsprogramma.
- **Internetfarmacie**
Geen veranderingen; contracten met landelijk leverende internetapotheken worden verlengd.

Contractvormen

Steeds meer verzekeraars hanteren en basisovereenkomst en maken daar al dan niet aanvullende afspraken over met lokale, regionale of landelijke contracteerpartijen.

Zilveren Kruis	Landelijk basiscontract met opslag via apotheekketens en zorgmakelaars. Zilveren Kruis geeft aan met alle zorgmakelaars meerjarige overeenkomsten (2023-2024) te hebben gesloten.
VGZ	Landelijk, niet-onderhandelbaar basiscontract. Aanvullende afspraken via een addendum met lokale, regionale of landelijke collectieven, na beoordeling door VGZ.
CZ	CZ wil contractering via apothekerscollectieven/zorgmakelaars afbouwen en biedt iedere apotheek individuele overeenkomst aan.
Menzis	Landelijk basiscontract met onderhandeling via onderhandelpartijen. Keuze voor één óf tweejarige overeenkomst.
DSW	Contract via zorgmakelaar of onderhandelgroep. Geen contract voor volledige internetapotheek.

a.s.r.	Basisovereenkomst via onderhandelcollectieven met een opslag voor verschillende modules.
Zorg & Zekerheid	De zorgovereenkomst voor het contractjaar 2024 wordt afgestemd en/of overeengekomen met het apotheekcollectief.
ONVZ	In relatie tot onderzoek naar beprijzing van multisource middelen heeft ONVZ besloten om een eenjarige overeenkomst aan te bieden. Voor 2024 continuering huidig beleid van aanvullende afspraken op de LPG-systematiek.
Salland	Basis- en plusovereenkomst.
Caresq	Basisovereenkomst met mogelijk aanvullende afspraken op basis van een sluitende business case.

Vergoeding geneesmiddelen

Het merendeel van de verzekeraars hanteert preferentiebeleid en de verzekeraars die dat niet doen, geven aan om dat voor 2024 of later te overwegen.

Zilveren Kruis	Continuering preferentiebeleid, in de basis voor 4 jaar (in 2025 eventueel ook zonder aanbesteding). Continuering LPG buiten preferentiebeleid en voor doorgeleverde bereidingen (mogelijk extra leveranciers).
VGZ	Continuering preferentiebeleid.
CZ	Continuering preferentiebeleid, LPG buiten preferentiebereid en vaste prijzen voor sommige (dure) geneesmiddelen of diensten. Daarnaast wil CZ selectieve inkoop rondom patiëntengroepen of indicatiegebieden verkennen.
Menzis	Continuering preferentiebeleid. Clawback op couverte preferentie verdwijnt. Beleid bij LPG op specialité wordt aangepast met koppeling op vulling MN (niet bij LN). Prijs van doorgeleverde bereidingen wordt bevroren op oktober 2022.
DSW	DSW continueert vergoeding op basis van clusterprijzen (vaste prijs per geneesmiddel), maar zet ook in preferentiebeleid en therapeutische substitutie.

a.s.r.	Continuering preferentiebeleid en LPG.
Zorg & Zekerheid	Continuering preferentiebeleid (ook in GDV) en LPG.
ONVZ	ONVZ onderzoekt de mogelijkheid om voor specialistische geneesmiddelen gedifferentieerde prijsafspraken te maken.
Salland	Continuering preferentiebeleid en LPG.
Caresq	Caresq onderzoekt verdieping binnen de huidige inkoopmethodiek van geneesmiddelenbekostiging.

Kwaliteitsbeleid

Het kwaliteitsbeleid bestaat bij de meeste verzekeraars uit een verwijzing naar landelijke kwaliteitsstandaarden en beroepsrichtlijnen, MFB's, PREM en digitale medicatiebegeleiding. Alle verzekeraars geven aan verdere digitalisering belangrijk te vinden, maar meestal is dit nog niet concreet ingevuld.

Zilveren Kruis	Kwaliteitsbeleid heeft een looptijd van 1 jaar. Module Kijksluiter vervalt en wordt vervangen door Digitale medicatiebegeleiding (Kijksluiter blijft een mogelijkheid). PREM en serviceaspecten blijven.
VGZ	In 2024 verdeelt VGZ de apotheken in 3 in plaats van 5 profielen (70% met 3 sterren, 25% met tweesterren en 5% met 1 ster). Afslag bij 1 en 2 sterren. Bij marktaandeel van 13% of minder in gemeente stelt VGZ geen profiel vast.
CZ	Profilering via CZ Waardemonitor. Weekuitgiften en ANZ-regels zijn vanaf 2023 uitgesloten in de berekening van de preferentiegraad, maar CZ past geen correctie voor Medische Noodzaak toe.
Menzis	Onderscheid in start-, basis- of plusovereenkomst. Kluisjes zijn voorwaarde voor basis- of plus-overeenkomst. Tekst over kluisjes in andere afhaalpunten dan openbare apotheek wordt verduidelijkt.
DSW	Geen kwaliteitsprofielen.

a.s.r.	Opslag op basiscontract via vier modules: Kwaliteit van zorg, Duurzaamheid, Digital en innovatie en Doelmatigheid.
Zorg & Zekerheid	Onderscheid in basis- min, basis en pluscontracten op basis van de doelmatigheidsindicatoren: generieke en therapeutische substitutie, aandeel Medische Noodzaak, preferentiegraad, inzet GDV en toepassen van 'start en stop criteria'.
ONVZ	Volgt de landelijke standaarden en de uniforme overeenkomsten. Aanvullingen hierop doet ONVZ alleen als dat nodig is.
Salland	Indeling op basis van doelmatigheidsindicatoren in basis- en plusprofiel. Deze indicatoren zijn: algemene substitutiegraad en aandeel meerwkelijkse GDV-terhandstellingen.
Caresq	Geen kwaliteitsprofielen.

Aflevertermijnen/duurzaamheid

In de inkoopbeleidsstukken is er sprake van een discrepantie tussen enerzijds gepast afleveren, zorg op maat en duurzaamheid en anderzijds verlengde aflevertermijnen die contractueel zijn of worden vastgelegd.

Zilveren Kruis	Prestaties voor 4,6,9 en 12 maanden ingekocht.
VGZ	Geen beleid op aflevertermijnen genoemd.
CZ	Gepaste afgiftetermijnen bij chronische stabiele patiënten, bijvoorbeeld langer dan 3 maanden.
Menzis	85 DDD's op herhaalvoorschriften als voorwaarde voor een pluscontract. Mogelijkheid om dubbele leveringen (leveringen van dezelfde middelen kort achter elkaar) te crediteren.
DSW	Geen beleid op aflevertermijnen genoemd.

a.s.r.	VAT is onderdeel van de module doelmatigheid; toepassing van verlengde aflevertermijnen voor chronische herhaalmedicatie met een specifieke afspraak per onderhandelcollectief.
Zorg & Zekerheid	Verplichting om een inleverpunt te faciliteren voor niet-gebruikte of overtollige medicatie. Uitbreiden van de regionale monitor in het kader van doelmatig voorschrijven, afleveren en gepast gebruik.
ONVZ	ONVZ overweegt voor 2024 om afspraken te maken over de verlengde aflevertermijn bij chronische patiënten, als dit passend is.
Salland	Om spillage te voorkomen zet Salland niet langer expliciet in op efficiënte distributie en optimale afleverfrequentie van chronische receptuur.
Caresq	Caresq stuurt aan op gepast gebruik van geneesmiddelen en optimalisering van de afleverfrequentie.

Nieuwe toetreders/ander collectief

Dit onderwerp is van belang in geval van aankoop of verkoop van een apotheek en bij het starten van een nieuwe locatie. Bij wisseling van collectief, is het van belang dit tijdig door te geven aan de zorgverzekeraar.

Zilveren Kruis	Nieuwe apotheken alleen bij onvoldoende aanbod in de regio.
VGZ	Overname geldt ook als een nieuwe apotheek. Nieuwe apotheken alleen bij onvoldoende contractering of bij onderscheidende dienstverlening.
CZ	Alleen bij onvoldoende contractering of onderscheidende dienstverlening krijgen nieuwe apotheken een contract. Apotheken moeten overstap van collectief uiterlijk 1 augustus melden en CZ behoudt zich het recht voor om keuze niet over te nemen.
Menzis	Aanmelden via collectief vóór 1 juli 2023 (niet wisselen gedurende looptijd meerjarige overeenkomst). Nieuwe apotheken alleen bij onvoldoende aanbod in de regio.
DSW	Aanmelden via collectief vóór 1 september 2023.

a.s.r.	Aanmelden via collectief vóór 1 augustus 2023.
Zorg & Zekerheid	Aanmelden via collectief vóór 1 augustus 2023. Zorg en Zekerheid behoudt zich in alle gevallen het recht voor om geen zorgovereenkomst af te sluiten met zorgaanbieders.
ONVZ	Aanmelden via collectief vóór 1 september 2023.
Salland	Nieuwe zorgaanbieders niet standaard in aanmerking voor basiscontract; in ieder geval geen pluscontract.
Caresq	-

Nieuwe toetreders / ander collectief

Dit onderwerp is van belang in geval van aankoop of verkoop van een apotheek en bij het starten van een nieuwe locatie. Bij wisseling van collectief, is het van belang dit tijdig door te geven aan de zorgverzekeraar.

Zilveren Kruis	Ruimte om regiospecifieke IZA-afspraken te maken. Initiatieven kunnen worden ondersteund met transformatiemiddelen of subsidie via één van de stichtingen die aan Zilveren Kruis verbonden zijn.
VGZ	VGZ koopt innovatief zorgaanbod in via aanvullende afspraken in addenda met lokale, regionale of landelijke collectieven, IZA transformatiegelden of Eerstelijns ondersteuningsgelden voor de regio's Noord-Holland Noord, Zuid-Holland Zuid & Midden-Holland en in delen van Zuid-Holland.
CZ	Aanvullende afspraken via regionale samenwerkingsverbanden mogelijk.
Menzis	Menzis wil op regionaal niveau aanvullende zorgprestaties afspreken.
DSW	Geen specifiek beleid voor de regionale inkoop.

a.s.r.	Geen specifiek beleid voor de regionale inkoop.
Zorg & Zekerheid	Zorg en Zekerheid stimuleert huisartsen, apothekers en paramedici zich aan te sluiten bij lokale wijksamenwerkingsverbanden (WZV). In dit kader ontwikkelt Z&Z een regionale voorschrijfmonitor met als doel om het doelmatig voorschrijven door eerste- en tweedelijns voorschrijvers te bevorderen
ONVZ	ONVZ heeft als landelijke verzekeraar een regionaal volgebeleid en ziet voor zichzelf een belangrijke rol in het verbinden van de verschillende regionale (digitale) initiatieven en innovaties.
Salland	Onderzoek naar maken van specifieke aanvullende doelmatigheidsafspraken gericht op de regio Midden IJssel.
Caresq	Geen specifiek beleid voor de regionale inkoop

Wat verder opvalt

In de zorginkoopbeleidsstukken voor 2024 komt een aantal thema's terug bij alle verzekeraars. Veel verzekeraars kiezen hierbij voor vergelijkbare of soms zelfs gelijke bewoordingen.

- **Ongelijkheid speelveld neemt toe**
Het aantal niet-onderhandelbare basiscontracten neemt toe en tussentijds overstappen naar een andere zorgmakelaar (tijdens de looptijd van een contract) wordt ingewikkelder.
- **VGZ visie 2030**
VGZ heeft – naast het inkoopbeleid voor 2024 – als enige verzekeraar ook een visie voor 2030 gepubliceerd. Hierin zet VGZ in op andere vormen van financiering binnen het bestaande budgetkader. VGZ zegt een efficiëntere en centralere distributie na te streven en ze geven aan dat er minder apotheken nodig zijn, maar niet minder apothekers.
- **Scheiding zorg en distributie**
CZ zegt in te zetten op scheiding zorg en distributie en stuurt aan op “de rationalisatie van het aantal vierkante meters apothekruimte in Nederland”. In hetzelfde inkoopbeleid geeft CZ aan dat bekostiging van zorg via de terhandstellingstarieven verloopt. Ook sommige andere verzekeraars geven aan dat de farmaceutische zorg en de terhandstelling van geneesmiddelen wat hen betreft niet onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn.
- **VOG**
CZ eist als enige verzekeraar een Verklaring omtrent gedrag (VOG) voor rechtspersonen.
- **Openingstijden**
Menzis stelt dat apotheken een kluisje nodig hebben voor een basis- of een pluscontract. Het alternatief om minimaal 50 uur per week open te zijn is vervallen vanwege de krapte op de arbeidsmarkt.